

สำนักอุทยานแห่งชาติ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ท่องอุทยานแห่งชาติ

สัมผัสคุณค่าร่วมรักษาพงไพร
วารสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ

เสื่อภูเขา
เบรมรรณชาติ

เมษายน-พฤษภาคม 2548

www.dnp.go.th

เกาะติดสถานการณ์	2
เรื่องเด่นประจำฉบับ	
บันเสืงอุทโยไปท่งธรรมาชาติ	4
การจัการอุทยานแห่งชาติ	5
สาระน่ารู้	6
ปฏิทินท่งเกี่ยว	7

เมื่อกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 คุณสุชาย วรชนะนันท์ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ค้นพบปลาชนิดใหม่ชนิดใหม่ของประเทศไทยที่เกาะสาธกจังหวัดชลบุรี บนพื้นทรายปนโคลน นอกแนวปะการังที่ความลึกราว 8 เมตร ภายหลังได้มีการจำแนกชนิดคือ Black-banded Demoiselle (*Amblypomacentrus breviceps*) เป็นปลานขนาดเล็ก ความยาว 5.5 เซนติเมตร ลำตัวสีขาว เกิดเป็นมันวาว มีจุดสีฟ้าจางๆ และแถบสีดำ 2 แถบพาดตามขวาง พบได้ตั้งแต่ฟิลิปปินส์ นิวกินี นิวกิริแทน หมู่เกาะโซโลมอน และทางตะวันออกเฉียงเหนือของควีนส์แลนด์

สมชาย วรชนะนันท์ รายงาน

กิจกรรมหนึ่งในโครงการอุทยานเขียว น้ำใส ทวยขาว ได้แก่ กิจกรรมอาหารสะอาด รสชาติอร่อย (Clean Food Good Taste) ทั้งนี้ เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติมีเป้าหมายให้นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศลดความเสี่ยงต่อการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะเมื่อมาเยือนอุทยานแห่งชาติ

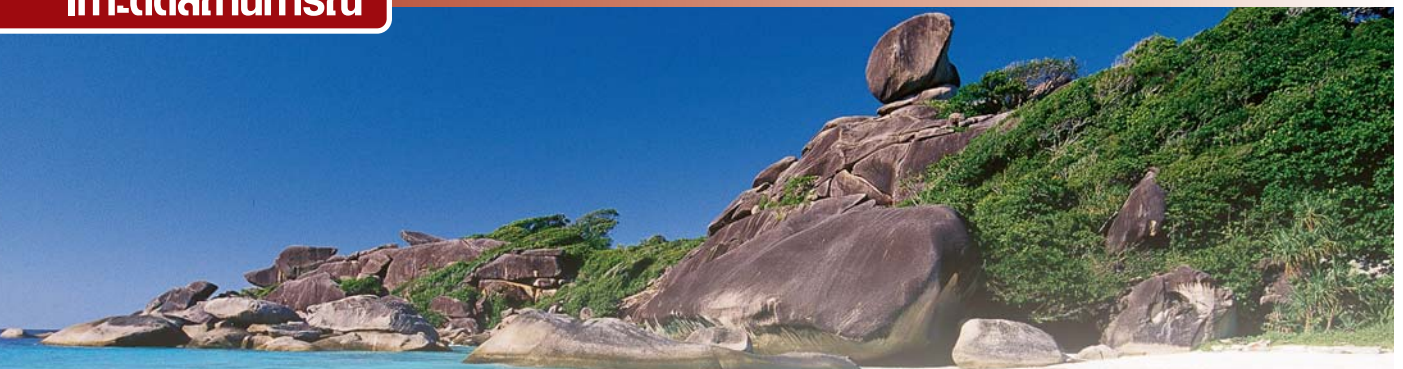
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงได้ร่วมกับกรมอนามัยซึ่งเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานอาทิ เกณฑ์มาตรฐานทางกายภาพ เกณฑ์มาตรฐานทางแบคทีเรีย เป็นต้น กำหนดแนวทาง วิธีการ รวมถึงระเบียบข้อปฏิบัติสำหรับร้านอาหารในอุทยานแห่งชาติขึ้น เมื่อร้านอาหารได้รับการตรวจสอบว่าได้ดำเนินการที่กำหนดไว้ เช่น สถานที่รับประทาน สถานที่เตรียม-ปรุง-ประกอบอาหาร ต้องสะอาดเป็นระเบียบและจัดเป็นสัดส่วน ไม่เตรียม-ปรุง-ประกอบอาหารบนพื้นหรือในห้องน้ำ ใช้สารปรุงแต่งอาหารที่มีทะเบียนตำรับอาหาร (อย.) หรือเครื่องหมายรับรองมาตรฐานของกระทรวงอุตสาหกรรม (มอก.) อาหารที่ปรุงสำเร็จแล้วต้องใส่ภาชนะที่สะอาดมีการปิด วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร ผู้สัมผัสอาหารต้องแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ผู้ปรุงต้องผูกผ้ากันเปื้อนที่สะอาด สวมหมวกหรือเน็ตคลุมผม มุลฝอยและน้ำเสียต้องได้รับการกำจัดด้วยวิธีที่ถูกหลักสุขาภิบาล เป็นต้น ก็จะสามารรถชวนป้าย Clean Food Good Taste เพื่อแสดงต่อผู้บริโภคได้

จากนี้เมื่อนักท่องเที่ยวมารับประทานอาหารจากร้านค้าในอุทยานแห่งชาติที่ชวนป้าย Clean Food Good Taste ก็จะสามารรถคลายความกังวลใจในเรื่องของสุขอนามัยอาหารไปได้ และเมื่อได้รับประทานอาหารสดสะอาดอร่อยแล้ว ก็ต้องช่วยกันทิ้งเศษอาหารและขยะอื่นๆ ให้เป็นที่ รวมถึงใช้ภาชนะที่ทำจากธรรมชาติหรือย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติแทนการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมด้วย

วิฑูร เริ่มวิรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักอุทยานแห่งชาติ

เกาะติดสถานการณ์

ปิตการท่งเกี่ยวอุทยานฯ ทางทะเล 4 แห่ง

กรมอุทยานแห่งชาติฯ ขอปิดการให้บริการด้านการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติทางทะเล 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา (เฉพาะบริเวณหมู่เกาะรอก กองหินแดง และกองหินม่วง) และอุทยานแห่งชาติตะรุเตา (เฉพาะ

บริเวณหมู่เกาะอาดัง-ราวี) ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม-15 พฤศจิกายน 2548 สำหรับอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่ยังเปิดให้บริการการท่องเที่ยวอยู่นั้น เพื่อการเดินทางที่ปลอดภัยในช่วงฤดูมรสุม ขอให้นักเดินทางได้โปรดตรวจสอบสภาพอากาศก่อนเดินทางทุกครั้ง

เข้าชอง สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขที่ 61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-5269 ● **ที่ปรึกษา** นายสุวัช สิงห์พันธุ์ นายปรีชา จันทร์ศิริตานนท์ นายวิฑูร เริ่มวิรัตน์ ● **กองบรรณาธิการ** นายสุชัย ไอมอกัญญาณ นายธนโรจน์ โพธิ์สารี นางอนุชญา ชำนาญคิด นางสาวสาธุทิพย์กุล นางสาวจันทนาภรณ์ อำพลจันทร์ นางสาวพริษฐ์ ดุลกุล แคเพลลา นางสาวสุมิตรา ชำนาญศรีเพชร นางสาวเอี่ยมพร สมปัญญา นายชนินทร์ ไกรรัตน์ นายธรร สิริโคธนาภาค ● **ออกแบบและจัดพิมพ์** บริษัทเนเจอร์ ทรี จำกัด 3476/5 ปากซอย 138 ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทร. 0-2734-0654 โทรสาร 0-2734-0653

กิจกรรมชมรมสื่อชีวพิทักษ์ความสะอาด

จากการที่กรมอุทยานแห่งชาติฯ จัดทำโครงการอุทยานเขียว น้ำใส ทราบขาว เพื่อน้อมเกล้าถวายความจงรักภักดี เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547 ซึ่งได้ทำการเปิดตัวโครงการฯ ไปเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2547 ณ อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง นั้น ได้มีการขยายผลและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการฯ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทั้ง 103 แห่ง มาโดยตลอด ซึ่งในช่วงเดือนเมษายน 2548 ชมรมสื่อชีวพิทักษ์ความสะอาดในอุทยานแห่งชาติหลายแห่งได้ร่วมกับนักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ผนึกกำลังทำความสะอาดแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติแม่จริม จังหวัดน่าน อุทยานแห่งชาติแม่ยม จังหวัดแพร่ อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นต้น

ประชุมเชิงปฏิบัติการ

“เร่งรัดสถานประกอบการด้านอาหาร”

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ร่วมกับกรมอนามัย จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเร่งรัดสถานประกอบการด้านอาหารให้ได้มาตรฐานสะอาด รสชาติอร่อย (Clean Food Good Taste) ในอุทยานแห่งชาติขึ้น ระหว่างวันที่ 27-29 เมษายน 2548 ณ โรงแรมเดอะแกรนด์ ถนนรัชดาภิเษก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประสานและซักซ้อมความเข้าใจร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้ง 2 หน่วยงาน และให้อุทยานแห่งชาติทุกแห่งได้นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาร้านอาหารในอุทยานแห่งชาติให้ได้มาตรฐานของกรมอนามัยเพื่อความปลอดภัยในการบริโภคของผู้ที่เข้ามาเยือนในอุทยานแห่งชาติ

ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวในชน

“ลดกระหน่ำ วันธรรมดา ราคาเดียว”

เมื่อวันที่ 12-15 พฤษภาคม 2548 สำนักอุทยานแห่งชาติ ได้ร่วมออกคูหาในงาน “ลดกระหน่ำ วันธรรมดา ราคาเดียว” ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เพื่อร่วมส่งเสริมและสร้างกระแสให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยทางสำนักอุทยานแห่งชาติ ได้จัดการบริการการจองบ้านพักพร้อมลดราคาบ้านพักอุทยานแห่งชาติ 12 แห่ง

สิทธิพิเศษวันจันทร์-พุธ เพื่อการศึกษาและการอนุรักษ์แก่โรงเรียนและสถาบันการศึกษา

โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่มีความประสงค์จะพานักเรียน นิสิต นักศึกษาเข้าทัศนศึกษาหรือจัดกิจกรรมค่ายส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ ในระหว่างวันจันทร์ถึงวันพุธ จะได้รับสิทธิพิเศษยกเว้นค่าธรรมเนียมเข้า ค่าใช้สถานที่กางเต็นท์ ค่าห้องประชุม และ

ลดหย่อนค่าตอบแทนที่พัก ค่าที่พักและเดินทาง ลงจำนวน 50 เปอร์เซ็นต์ เมื่อทำหนังสือแจ้งความประสงค์ล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วัน ส่งไปที่สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่อยู่เลขที่ 61 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0 2562 0760

โครงการนักเรียนนักศึกษาช่วยปฏิบัติงานอุทยานแห่งชาติ ครั้งที่ 3

กรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้จัดโครงการนักเรียน นักศึกษาช่วยปฏิบัติงานอุทยานแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษา มีรายได้ในระหว่างเรียนที่เหมาะสมช่วงวันหยุดภาคเรียนฤดูร้อนประจำปี 2548 โดยการเปิดรับสมัครนักเรียน นักศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (จบ ม.3) และอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี เข้าปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่สื่อความหมายธรรมชาติและประชาสัมพันธ์ในอุทยานแห่งชาติ ในระหว่างวันที่ 1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2548

การรักษาความปลอดภัยในกิจกรรมทางน้ำ (อุทยานแห่งชาติทางทะเล)

การดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวถือเป็นหน้าที่หนึ่งที่อุทยานแห่งชาติให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตามอุทยานแห่งชาติทางทะเล จำนวน 80 คน เข้ารับการอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยในกิจกรรมทางน้ำ ในเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน 2548 ณ ศูนย์ปฏิบัติการอุทยานแห่งชาติทางทะเล และอุทยานแห่งชาติสิรินาถ จังหวัดภูเก็ต

จัดอบรมมัคคุเทศก์อาชีพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรมอุทยานแห่งชาติฯ ร่วมกับสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ จัดฝึกอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์อาชีพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อวันที่ 25-27 พฤษภาคม ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครนายก เพื่อให้มัคคุเทศก์ซึ่งนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากยิ่งขึ้น

“คืนชีวิตให้สายน้ำ คืนความงามให้ทรายขาว คืนสีเขียวด้วยมือเรา ร่วมรักษาไม่ทำลาย”

นายวินัย ชาญสายสาคู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

ปั่นเสือภูเขา ไปท่องเที่ยวธรรมชาติ

การท่องเที่ยวโดยมีจักรยานเสือภูเขาคือเป็นพาหนะ ที่จะในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในบ้านเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่รักและมีจิตสำนึกที่ดีต่อธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อีกทั้งเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าไปสัมผัสได้เสมอ การที่เราจะใช้เจ้าเสือภูเขาปั่นทางไกลนั้นควรตรวจสอบสมรรถภาพระบบทำงานเสียก่อนเพื่อความมั่นใจ อย่างเช่น ยางเบรกทั้งหน้าและหลังสึกมากหรือยัง ชุดจานหลังจานหน้าใส่คล่องไหม หรืออื่นๆ ที่พบเห็นความผิดปกติควรซ่อมแซมให้เหมาะสม ทนต่อการปั่นระยะทางไกลได้

อุปกรณ์หลายอย่างที่ติดติดรถไปคงหนีไม่พ้นอุปกรณ์สำหรับซ่อมหรืออะไหล่เล็กๆ น้อยๆ เช่น พวกชุดปะยาง ที่จัดยาง เครื่องสูบลมยาง ชุดตัดต่อโซ่ที่มีประจำตัวก็จะมีอยู่ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับล้อและโซ่นั้นเกิดได้ง่ายกับการปั่นจักรยานทางไกล หากไปปั่นแบบค้างแรมก็ต้องขนเอาสัมภาระส่วนตัวไปด้วย กระเป๋าสัมภาระไม่ควรเป็นเป้เพราะจะบวมและร้อนหลังปั่น แบกเพิ่มน้ำหนักให้กับไหล่ของเราอีกต่างหาก ควรเป็นกระเป๋าที่ใช้พาดติดกับจักรยานจะสะดวกคล่องตัวต่อการเคลื่อนไหวมากกว่า เติ้นที่และถุงนอนคืออุปกรณ์สำคัญสำหรับค้างแรม ก็ไม่ต้องขนเต็นท์ที่ใหญ่มากนัก ขนาดแค่ 2 คนนอนก็พอแล้ว ส่วนเรื่องของอาหารการกินก็พกพาเอาอาหารที่กินได้เลยอย่างขนมปัง เพราะเส้นทางเสือภูเขานั้นไม่ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ และลิ้มไม่ได้เลยกับเรื่องน้ำ เพราะการปั่นจักรยานนั้นอากาศก็ร้อนมากและต้องออกแรงออกกำลังจนสูญเสียเหงื่อ การดื่มน้ำก็ไม่ควรดื่มมากเกินไปจนแน่นท้อง เอาแค่จิบพอชุ่มคอหรือจะจิบบ่อยๆ ก็ไม่เป็นไร

ในปัจจุบันมีอุทยานแห่งชาติหลายแห่งที่มีสภาพภูมิประเทศเหมาะสมกับกิจกรรมจักรยานเสือภูเขา และอีกหลายแห่งก็ได้สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับผู้ที่เข้ามาสัมผัสธรรมชาติแนวใหม่นี้ อุทยานแห่งชาติที่ได้รับความนิยมในหมู่นักปั่นจักรยานเสือภูเขา ทั้งแบบชมธรรมชาติและเพื่อการผจญภัย ได้แก่

อุทยานแห่งชาติทุ่งหลวง ถือได้ว่าเป็นแหล่งธรรมชาติที่ดีที่สุดสำหรับการปั่นจักรยานเสือภูเขาในบ้านเรา โดยเฉพาะการปั่นแบบชมธรรมชาติ ตลอดเส้นทาง 14 กิโลเมตร จากหน่วยฯ หนองแม่นำไปจนถึงทุ่งนางพญา จะผ่านป่าประเภทต่างๆ เราจึงสามารถหยุดแวะชมพันธุ์ไม้

และดอกไม้ตามทุ่งที่ผลัดกันผลิดอกหมุนเวียนกันตามฤดูกาล นอกจากนี้ผู้ที่ชื่นชอบการดูนกก็ยังจะพบนกนานาชนิดอีกด้วย

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นแหล่งธรรมชาติอีกแห่งที่ได้รับความนิยมในหมู่นักปั่นแบบชมธรรมชาติ โดยเฉพาะนักปั่นมือใหม่ เพราะเส้นทางจะเป็นถนนหรือทางดินเรียบๆ มีเนินไม่สูงชันเกินไป ตัดผ่านทุ่งหญ้าหรือป่าโปร่ง โดยมีให้เลือกหลายเส้นทาง อย่างเส้นทางถนนหลักที่ตัดผ่านอุทยานฯ และเส้นทางรอบสนามกอล์ฟเก่าใกล้ๆ ที่ทำการอุทยานฯ แต่มีเส้นทางที่ทำทายนักปั่นแบบขึ้น-ลงเขา หรือดาวน์ฮิล คือเส้นทางขึ้นจุดชมวิวดูเขาเขียว ซึ่งต้องใช้ทักษะและความระมัดระวังอย่างมาก นอกเหนือจากความสนุกเพลิดเพลินจากการปั่นแล้ว เรายังสามารถชมสัตว์ป่า เช่น ช้าง กวางป่า และนกนานาชนิด ตามเส้นทางปั่นของเขาใหญ่ได้อีกด้วย

อุทยานแห่งชาติพญาเต๋ม เป็นสถานที่ที่ชมธรรมชาติและเลือกซื้อทั้งด้านธรรมชาติและประวัติศาสตร์ นักปั่นเสือภูเขามักนิยมไปขี่จักรยานชมทุ่งดอกไม้ในช่วงต้นฤดูหนาว ซึ่งจะมีดอกไม้กลิ่นแมลงเล็กๆ จำพวกดุสิตา และสร้อยสุวรรณา บานเต็มทุ่งหญ้าและลานหิน

อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ก็เป็นอีกแห่งที่นักปั่นจักรยานซึ่งต้องการบรรยากาศแปลกใหม่ นิยมนำจักรยานไปขี่กัน เพราะเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างอ่าวพันเตมะละกากับอ่าวตะโละวาว ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร จะผ่านป่าธรรมชาติที่หลากหลายและเป็นเส้นทางที่เหมาะสมกับการปั่นจักรยานแบบผจญภัยด้วย

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ นอกเหนือจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ติดอันดับต้นๆ ของเมืองไทยแล้ว ที่นี่ยังเป็นสถานที่ปั่นจักรยานแบบดาวน์ฮิลที่ทำทายนักปั่นมืออาชีพที่สุดอีกด้วย

นอกเหนือจากอุทยานแห่งชาติที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ก็ยังมีอุทยานฯ อีกหลายแห่งที่สามารถเข้าไปประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติด้วยการปั่นเสือภูเขาได้ อย่างเช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง ที่สามารถขี่จักรยานได้รอบๆ เกาะ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ที่เหมาะกับการขี่ไปดูนกและผีเสื้อตลอดเส้นทางขึ้นสู่บ้านกว้างแคมป์ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าและอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว ที่นักปั่นสามารถท่องเที่ยวธรรมชาติอันงดงามไปพร้อมกับกิจกรรมจักรยานเสือภูเขาอย่างลงตัว

การศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าและได้รับการคัดเลือกไว้เป็นตัวแทนระบบนิเวศที่สำคัญของชาติ เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ สภาพภูมิทัศน์ที่งดงาม รวมถึงการอนุรักษ์กระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติให้คงอยู่และสามารถดำเนินต่อไปในระบบนิเวศนั้นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ที่ยั่งยืนต่อเศรษฐกิจ สังคม และประชาชน ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้า การท่องเที่ยว และการพักผ่อนหย่อนใจในพื้นที่ธรรมชาติ

อุทยานแห่งชาติถือเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ทางธรรมชาติที่สำคัญที่สุดพื้นที่หนึ่ง เนื่องจากมีพื้นที่กว้างใหญ่และสามารถรักษากระบวนการทางธรรมชาติในระบบนิเวศต่างๆ ไว้ได้อย่างสมบูรณ์ เพราะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหรือจากการพัฒนาน้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่ได้รับการคุ้มครอง อุทยานแห่งชาติจึงเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนางานด้านการค้นคว้า การศึกษาวิจัยของประเทศ ทั้งในด้านการศึกษาวิจัยทางธรรมชาติโดยตรง และการศึกษาวิจัยประยุกต์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

ในด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติ การศึกษาวิจัยถือเป็นกลไกสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง เนื่องจากจะนำมาซึ่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติ สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

- **การสำรวจ วิจัย และติดตามสถานภาพทรัพยากรในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ** เป็นการศึกษาวิจัยพื้นฐานที่จำเป็นโดยจะต้องดำเนินการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติทุกแห่ง เพื่อให้ทราบถึงปริมาณ และคุณภาพของทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารจัดการอุทยานแห่งชาติในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานภาพทรัพยากรที่เป็นอยู่

- **การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการจัดการอุทยานแห่งชาติ** เป็นการศึกษาวิจัยประยุกต์ที่ควรดำเนินการ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการพื้นที่และทรัพยากรต่างๆ ในอุทยานแห่งชาติ เช่น การศึกษาเกณฑ์กำหนดมาตรฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ การศึกษาทดลองรูปแบบการจัดการเพื่อการอนุรักษ์พะยูนและระบบนิเวศที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของพะยูนในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นต้น ความจำเป็นในการศึกษาวิจัยแต่ละหัวข้ออาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และช่วงเวลา ขึ้นอยู่กับสภาพทรัพยากรและสถานการณ์ ทั้งนี้ ผลการศึกษาส่วนใหญ่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่มีปัจจัยใกล้เคียงกันได้

- **การศึกษาวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้าน** เป็นการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้แก้ไขปัญหามานagementอุทยานแห่งชาติที่เกิดขึ้นและยังไม่สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ เนื่องจากข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเฉพาะด้านเพิ่มเติม อาทิ การศึกษาปัจจัยและสาเหตุการตายของปะการังในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ การศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ความจำเป็นในการศึกษาวิจัยแต่ละหัวข้ออาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่และช่วงเวลา ขึ้นกับสถานการณ์ สภาพปัญหา และข้อมูลที่มีอยู่

- **การศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนงานด้านอื่นๆ** เป็นการศึกษาวิจัยทั่วไปที่สถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานวิชาการต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาทำการศึกษานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

รูปแบบการดำเนินการศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติในปัจจุบันดำเนินการใน 3 ลักษณะ ดังนี้

- **การศึกษาวิจัยโดยหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** เป็นผู้จัดทำรายละเอียดโครงการศึกษาวิจัย และดำเนินการโดยนักวิชาการภายในกรมเป็นหลัก ทั้งนี้ อาจเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการจากภายนอกมาร่วมดำเนินการด้วยหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการดำเนินงาน

- **การศึกษาวิจัยโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช** เป็นผู้จัดทำรายละเอียดข้อกำหนดการศึกษาวิจัย และว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาตามข้อกำหนด

- **การศึกษาวิจัยโดยหน่วยงานอื่นๆ** เป็นผู้จัดทำรายละเอียดโครงการศึกษาวิจัย และขออนุญาตเข้ามาทำการศึกษานในพื้นที่ ทั้งนี้ จะต้องให้เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเป็นผู้ร่วมดำเนินการในโครงการนั้นๆ ด้วย สำหรับหน่วยงานหรือองค์กรในประเทศ ผู้ขออนุญาตเข้าทำการวิจัยต้องขออนุญาตกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชก่อนเข้าดำเนินการ ส่วนหน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศ โครงการวิจัยที่จะเสนอขออนุญาตจำเป็นต้องผ่านการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากสทวช.แห่งชาติ ก่อนเสนอขออนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

การส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามาศึกษาวิจัยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เป็นแนวทางที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่มากขึ้น โดยได้มีการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือด้านวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์กรสวนพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฯลฯ

การศึกษาวิจัยในอุทยานแห่งชาติ จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาระบบการจัดการอุทยานแห่งชาติแล้ว อุทยานแห่งชาติยังเป็นแหล่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักวิชาการสาขาต่างๆ อุทยานแห่งชาติจึงเป็นแหล่งผลิตความรู้สู่ประเทศชาติและสังคมอย่างต่อเนื่อง และภารกิจนี้ได้ถือเป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของอุทยานแห่งชาติที่คงดำรงไว้ให้กับสังคมไทยสืบไป

ปั่นอย่างไรให้สนุก ไปกับเสือภูเขาคู่ใจ

การขี่จักรยานเสือภูเขาเพื่อการท่องเที่ยวนั้นจะเป็นการท่องเที่ยวที่ท้าทาย เพราะเจ้าเสือภูเขาถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ทุกสภาพพื้นที่ ทั้งขึ้นเขาลงห้วย การขี่เสือภูเขาผ่านพื้นที่ต่างๆ ควรรู้จักวิธีการขี่และหลักปฏิบัติให้เหมาะกับสภาพพื้นที่ด้วย โดยมีข้อแนะนำดังนี้

● **ลักษณะการตั้งของอาน** นั้นควรตั้งอยู่ในระดับความสูงพอประมาณ ได้แนวระดับกับร่างกาย เพื่อให้เคลื่อนไหวไปด้านหน้า-หลังได้ง่าย อานไม่ควรจะเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป

● **คอแฮนด์** คอแฮนด์มีอยู่ 2 ประเภท คือ แบบที่ต้องสวมลงไปแล้วขันน็อต ซึ่งสามารถปรับความสูงได้ตามความต้องการ แต่ไม่เกินแนวระดับที่ระบุไว้ อย่างไรก็ตาม ไม่ควรปรับให้สูงเกินไป เพราะอาจจะทำให้คอแฮนด์หลุดได้ง่ายหากเจอพื้นที่ขรุขระมาก ส่วนคอแฮนด์อีกประเภทหนึ่งคือ คอแฮนด์แบบหนีบ ซึ่งคอแฮนด์ชนิดนี้ไม่สามารถปรับสูง-ต่ำเพิ่ม

● **ตำแหน่งการวางแขน** เมื่อเลือกจักรยานที่ระดับความสูงของอานและแฮนด์เหมาะกับคุณแล้ว การวางแขนควรจะงอเล็กน้อยเพื่อ เป็นการรองรับแรงกระแทกและเป็นผลดีต่อการปั่นในระยะทางไกลๆ

● **ตำแหน่งของมือและข้อมือ** การจับแฮนด์ควรจับให้แน่นพอควร คือไม่หลวมหรือแน่นเกินไป การที่นักปั่นบางคนกำแฮนด์

หลวมๆ จะทำให้แรงสะท้อนจากพื้นที่ขรุขระกระแทกเข้าฝ่ามือจนมือชาได้ และไม่ควรวางฝ่ามือวางบนแฮนด์โดยหัวนิ้วแม่มืออยู่ด้านบนของแฮนด์ เพราะแรงสะท้อนอาจทำให้มือหลุดจากแฮนด์จนเสียหลักและอาจเกิดอันตรายได้

● **ลักษณะการวางก้น** ไม่ควรนั่งอยู่ตรงกลางของอานตลอดการที่ได้ขยับกันไปมาในขณะที่ช่วยในการถ่ายน้ำหนักในการขี่ขึ้นทางชัน ทางลาด หรือเป็นการถ่ายน้ำหนักไม่ให้ตกอยู่ที่ด้านหลังมากเกินไป เพราะจะทำให้ลื่นห้อยกลอยขึ้นได้จนทำให้เสียจังหวะการขี่หรือเกิดอันตราย ส่วนทางลงก็ควรเคลื่อนหลังและก้นให้น้ำหนักถ่ายไปข้างหลังเพื่อเป็นการถ่วงน้ำหนักให้ลื่นหลังเกาะพื้นมากขึ้น

● **หมวกนิรภัยหรือหมวกกันน็อก** เป็นอุปกรณ์สำคัญที่จะช่วยลดแรงกระแทก (กรณีเกิดอุบัติเหตุ พลัดตกจากจักรยาน) กับศีรษะอันเป็นอวัยวะสำคัญที่ห่อ

หุ้มสมองเราอีกที การเลือกหมวกกันน็อกก็ควรเลือกหมวกที่มีขนาดพอเหมาะ กระชับกับศีรษะของเรา บางคนอาจจะมีอุปกรณ์ป้องกันบริเวณข้อศอกข้อเข่าที่จะกระแทกบาดเจ็บได้

● ก่อนการเดินทางหรือการใช้งานเจ้าคู่ใจคันเก่งของคุณ ควรมีการตรวจเช็ค **“ระบบเบรก”** ให้มีประสิทธิภาพในการห้ามล้อ ต้องมีการตรวจเช็คอยู่เสมอทั้งก่อนและหลังการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นเบรคน้ำหรือเบรกหลัง

● ในขณะที่เราขี่จักรยานนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ **“สัญญาณ”** ทั้งสัญญาณไฟและสัญญาณมือ ควรตรวจดูไฟหน้าและตาม้าด้านหลังให้สะอาดอยู่เสมอ สัญญาณมือที่เราจำเป็นต้องใช้ในขณะที่จักรยานก็คือ **“สัญญาณเลี้ยว”**

● หลังจากต้องผ่านเส้นทางทรหดของฤดูฝนจนเลอะเทอะเปรอะเปื้อนแล้ว ก็ต้องล้างทำความสะอาดเอาสิ่งสกปรกออกซะ

ให้เกลี้ยงทุกซอกทุกมุม สำหรับการล้างนั้นไม่ควรเอาไปแช่ทั้งคัน เพราะอาจจะทำให้ชุดกะโหลกและชุดดุมล้อที่มีจาระบีเป็นตัวหล่อลื่นหลุดหายไปกับน้ำได้ ควรล้างด้วยการราดน้ำบนตัวรถจะดีกว่า แล้วก็เช็ดให้แห้ง อย่าลืมเช็ดลมน้ำมันกันสนิมและหล่อลื่นตามส่วนต่างๆ ที่เป็นโลหะด้วย

● นักเดินทางที่ต้องนำเจ้าสองล้อไปพักค้างอ้างแรมที่ไหนๆ ก็อย่าหลงลืมทิ้งเจ้าสองล้อไว้แต่เพียงลำพังในยามค่ำคืน ควรย้ายจักรยานเข้าไว้ใต้ต้นไม้ใหญ่ น้ำค้างหยอ่ย หรือเคลื่อนย้ายหนีให้ไกลทางเดินหรือทางน้ำเผื่อว่าฝนตกลงมาน่าจะจะได้ไม่ไหลซึมเข้าตามจุดต่างๆ ของตัวจักรยาน เช่น ดุมกะโหลก เป็นต้น

หากปฏิบัติได้ดังคำแนะนำข้างต้น การปั่นจักรยานท่องเที่ยวธรรมชาติของเราก็ควรจะราบรื่นเหลือเวลาไปชื่นชมกับความงามรอบๆ ตัวมากขึ้นเป็นแน่

ปั่นลงโคลนอย่างไรให้ปลอดภัยกับคนทั้งรถ

วิธีการผ่านทางไม่ยากนัก คือ ถ้าดูแล้วดินเลนไม่หนาหรือลื่นจนเกินไป พอผ่านได้ ก็ให้เปลี่ยนไปใช้เกียร์ต่ำๆ ที่เฟืองใหญ่ ปั่นช้าๆ กันลื่น พอพ้นทางโคลนไปแล้ว ก็ต้องรีบหาวิธีล้างโคลนออกโดยเร็ว มิฉะนั้นมันจะแห้งจนติดเฟืองต่างๆ ของจักรยาน ถ้าพบบ่อน้ำเล็กๆ ก็ให้ปั่นลงไปลุยได้เลย แล้วบีบเบรคน้ำ-หลังสลัดกัน แต่ถ้ามีโคลนติดมากๆ ก็คงถึงเวลาใช้แปรงขัด แต่ดีที่สุดอย่าปั่นลุยโคลนเลยจะดีกว่า

“อุทยานแห่งชาติ จะสะอาดและงามตา ท่องเที่ยวอย่างรู้ค่า รู้รักษาไม่ทำลาย”

นายสมเกียรติ เมืองมา

ทุ่งแสงหลวง สุดยอดเส้นทางปั่นจักรยานชมธรรมชาติ 2 วัน 1 คืน

อุทยานแห่งชาติทุ่งแสงหลวงมีภูมิประเทศแบบ “ทุ่งหญ้าสะวันนา” อันโดดเด่นไม่เหมือนใคร โดยมี 3 ทุ่งหญ้าสำคัญ คือ ทุ่งแสงหลวง ทุ่งนางพญา และทุ่งโนนสน ระหว่างทุ่งเหล่านี้มีทางดินลูกรังเชื่อมถึงกัน ซึ่งนอกจากจะเหมาะในการขับรถเข้าไปเที่ยวแล้ว ยังเหมาะจะปั่นจักรยานเสือภูเขาชมธรรมชาติอีกด้วย

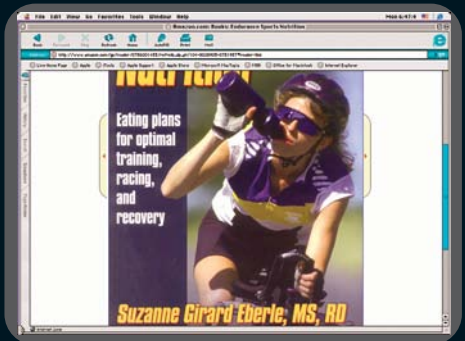
วันที่ 1 เริ่มออกเดินทางจากพิษณุโลก และเที่ยวหน้าตกแก่งโสภา ชมความงามของน้ำตกใหญ่ใกล้ที่ทำการอุทยานแห่งชาติทุ่งแสงหลวง ตกบ่ายแวะที่สามแยกแคมป์สนเพื่อซื้อหาเสบียงอาหารและน้ำ จากนั้นแวะเที่ยวไร่ปี่เอนและน้ำตกศรีดิษฐ์ก่อนเข้าสู่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติทุ่งแสงหลวง ที่ สล.8 (หนองแม่นา) ตกเย็นกางเต็นท์นอนใกล้ๆ ที่ทำการ และทำอาหารรับประทานตามประสานแรมทางธรรมชาติ

วันที่ 2 ตื่นแต่เช้า เก็บเต็นท์และกินอาหารนำสัมภาระขึ้นจักรยาน แล้วปั่นจากหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ สล.8 (หนองแม่นา) ไปตามทางดินลูกรัง ช่วงแรกเป็นทางลงเนินมองเห็นทุ่งแสงหลวงทอดตัวเขียวสดอยู่สองข้าง พร้อมกับแวะดูนกไปเรื่อยๆ จากนั้นเส้นทางจะขึ้นเนินชันผ่านป่าดิบขึ้น ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณ และป่าสนอันสวยงาม มีพรรณไม้ให้ชมนานาชนิด ช่วงหน้าฝนเส้นทาง

อาจลำบากจนต้องลงเดินบ้าง แต่ก็เป็นโอกาสดีที่จะทำให้ได้เห็นดอกกระเจียวขาวบานเต็มทุ่ง ปั่นรวมระยะทาง 14 กิโลเมตร จนถึงทุ่งนางพญา อันเป็นจุดตั้งแคมป์แรมคืน

วันที่ 3 ตื่นขึ้นมาสูดอากาศบริสุทธิ์กลางป่าสน หาเครื่องดื่มอุ่นๆ รองท้อง แล้วออกปั่นเล่นรอบๆ ทุ่งนางพญา สายๆ ก็กลับมาเก็บสัมภาระขึ้นจักรยาน แล้วปั่นย้อนกลับออกไปตามเส้นทางเดิมสู่หน่วยฯ หนองแม่นา

ปั่นเสือท่องธรรมชาติ www.thaitmtb.com

ทุกวันนี้การท่องเที่ยวในธรรมชาติต่างมีรูปแบบหลากหลายออกไปตามสไตล์การใช้ชีวิตของผู้คน นักท่องเที่ยวบางคนยังนิยมชมชอบการเดินป่า ดูนก ดูสัตว์ และศึกษาพรรณไม้ต่างๆ บางคนก็ชื่นชอบการพายเรือคายัคลำน้อยท่องไปตามป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ เช่นเดียวกับกิจกรรม “การปั่นจักรยาน” ที่สามารถนำการออกกำลังกายมาผสมกับกิจกรรมท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงนิเวศได้อย่างลงตัว โดยแทบไม่มีการรบกวนธรรมชาติเลย

จักรยานที่ใช้ในการปั่นท่องเที่ยวธรรมชาติ ควรจะเป็น “จักรยานเสือภูเขา” หรือ Mountain Bike ที่มีรูปทรงกะทัดรัด มีโครงสร้างแข็งแรง และได้รับการออกแบบมาเพื่อกิจกรรมประเภทนี้โดยเฉพาะ คือไม่จำเป็นทางขึ้นเขา ลงเขา ผ่านทางขรุขระ หรือจะแบกข้ามลำห้วย ก็ทำได้ไม่ยาก นอกจากนี้ยังมีชุดเกียร์ทั้งเฟืองเล็ก-ใหญ่อยู่ในคันเดียวกัน ทำให้

นักปั่นสามารถเลือกเกียร์ได้เหมาะสมกับระดับความชันของเส้นทาง เว็บไซต์ www.thaitmtb.com เป็นเว็บไซต์ชั้นนำของคนไทยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนรักเสือภูเขาไว้อย่างครบครัน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อสุขภาพ ปั่นออกกำลังกาย หรือจะปั่นเที่ยวแหล่งธรรมชาติ ก็สามารถคลิกเข้ามาค้นหาข้อมูลกันได้ เริ่มตั้งแต่คนหัดปั่น เส้นทางปั่น เทคนิคการดูแลรักษา รถ หนังสืออ่าน อุปกรณ์ใหม่ๆ รวมถึงมีกระดานแบ่งปันประสบการณ์ให้นักปั่นได้แลกเปลี่ยนกันในโลกโซเชียลอีกด้วย เส้นทางปั่นจักรยานทุ่งแสงหลวง-ทุ่งนางพญา เส้นทางรอบเกาะสมุย เส้นทางปั่นบนเกาะยาวน้อย จังหวัดพังงา เส้นทางปั่นชมป่าสนวัดจันทร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เหล่านี้คือความท้าทายในโลกธรรมชาติกับเสือภูเขาที่ไม่ควรพลาดด้วยประการทั้งปวง

“หยุดทิ้งหยุดทำลาย เพื่อหาทรายที่สวยงาม น้ำใสฟ้าคราม อุทยานงามด้วยมือเรา”

ด.ญ. ชิตชนก ทวีชัย โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี